

สรุปสถานการณ์การเกิดโรคที่สำคัญ สัปดาห์ที่ 8

วันที่ 16 – 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

ในสัปดาห์ที่ 8 ระหว่างวันที่ 16 – 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานผู้ป่วยด้วยโรคในข่ายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาที่น่าสนใจ ดังนี้

1. กลุ่มอาการไม่พึงประสงค์ภายหลังได้รับวัคซีน (Adverse Event Following Immunization, AEFI)

ได้รับรายงาน 1 ราย จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ เป็นเด็กหญิง อายุ 1 ปี 6 เดือน อยู่ที่บ้านพักคนงานก่อสร้าง ตำบลแห่งหนึ่ง ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 มารดาพาไปรับวัคซีน DPT, OPV ที่สถานีนามัยแห่งหนึ่ง หลังรับวัคซีนประมาณ 1 ชั่วโมง มีอาการเกร็ง ตัวสั่น มือเท้าซีด มารดาพากลับไปที่สถานีนามัยอีกครั้ง (ขณะนั้นมีแพทย์จากโรงพยาบาลสมุทรปราการไปออกหน่วยอยู่ที่สถานีนามัยด้วย) แพทย์ให้ยา Chlorpheniramine, ให้ Oxygen และนอนพักที่สถานีนามัย 3 ชั่วโมง อาการเป็นปกติ จึงอนุญาตให้กลับบ้านได้

เด็กมีสุขภาพแข็งแรงดีโดยตลอด ไม่เคยมีประวัติชัก รับวัคซีนครั้งนี้เป็นครั้งที่ 4 และหลังได้รับ 3 ครั้งแรกไม่พบความผิดปกติใด ๆ วัคซีน DPT, OPV ที่ได้รับครั้งนี้เป็น Lot No.4414-14 หมดยุวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2546 (Exp. 7 – 04 – 2003) จำนวนเด็กที่ได้รับวัคซีน Lot นี้ในวันเดียวกัน 34 คน ไม่พบอาการผิดปกติใด ๆ หลังได้รับ ยกเว้นผู้ป่วยรายนี้ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการได้ส่งระงับการใช้วัคซีน Lot. นี้ไว้ก่อน เนื่องจากทางสถานีนามัยแห่งนี้ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 มีเด็กอายุ 2 ปี ได้รับวัคซีน DPT และ OPV ครั้งที่ 4 Lot. เดียวกันนี้ แล้วเกิดอาการชักเกร็ง หลังได้รับวัคซีนประมาณ 2 ชั่วโมง แต่มีอาการไม่นานก็เป็นปกติ และไม่พบความผิดปกติจากเด็กรายอื่นที่มารับวัคซีนพร้อมกับรายดังกล่าวเช่นกัน

วัคซีน Lot. นี้ ทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการได้แจกจ่ายไปให้สถานบริการต่าง ๆ ในจังหวัด ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 และไม่มีรายงานความผิดปกติ จากสถานบริการอื่น ๆ

2. โรคคอตีบ (Diphtheria) ได้รับรายงานผู้ป่วย 2 รายแรกในปี 2546 จากจังหวัดศรีสะเกษ และสงขลา

2.1 จังหวัดศรีสะเกษ เด็กชาย อายุ 3 ปี 2 เดือน อยู่ที่ตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย เริ่มป่วยวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2546 ด้วยอาการไข้ ไอ มีน้ำมูก ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย แพทย์วินิจฉัยเป็น Tonsillitis ได้ยากลับไปรับประทานที่บ้าน ผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้น และเริ่มมีอาการหายใจไม่สะดวก ญาติจึงพาไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลศรีสะเกษวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2546 ผลการตรวจหนองจากคอ พบ Gram positive cocci in chain moderate แพทย์วินิจฉัยว่า Acute tonsillitis R/O laryngeal diphtheria การรักษาให้ยา PGS 300,000 ยูนิต, DAT 120,000 ยูนิต ผู้ป่วยเป็นนักเรียนของศูนย์เด็กเล็กในหมู่บ้าน มีประวัติการได้รับวัคซีน DTP ครบ 4 ครั้ง ได้ค้นหาผู้สัมผัสใกล้ชิดในครอบครัว ชุมชน และศูนย์เด็กเล็กพร้อมทั้งทำ Throat swab จำนวน 40 ราย ผลไม่พบเชื้อทั้งหมด จ่ายยา Erythromycin ให้แก่ผู้สัมผัสรวม 64 ราย ให้วัคซีน DPT เด็กอายุ 0 - 7 ปีในหมู่บ้าน 53 คน และ dT ในเด็กอายุ >7 ปี 4 คน

2.2 จังหวัดสงขลา เด็กชาย อายุ 5 ปี เป็นนักเรียน โรงเรียนศูนย์เด็กเล็กท่าไทร อยู่ที่บ้านสาครมงคล ซอย 15 ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ เริ่มป่วยวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 ด้วยอาการไข้ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก ไอบ่อยแหว่ง ๆ ไม่มีเลือดปน เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลหาดใหญ่วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 แพทย์ได้ทำ Throat swab culture พบเชื้อ

Corynebacterium diphtheriae ประวัติการได้รับวัคซีนไม่แน่ชัด ได้ค้นหาผู้สัมผัสในชุมชน และโรงเรียน พร้อมทั้งทำ Throat swab รวม 80 คน ไม่พบเชื้อ จำยา Erythromycin แก่ผู้สัมผัสในชุมชน และโรงเรียน ทั้งหมด 92 คน

3. โรคอาหารเป็นพิษ (Food poisoning) สัปดาห์นี้ได้รับรายงานการระบาดของโรคอาหารเป็นพิษ 2 จังหวัด คือ

3.1 จังหวัดพิจิตร ที่อำเภอโพทะเล ระหว่างวันที่ 10 - 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 พบผู้ป่วยด้วยอาการอาเจียน ไข้สูง และถ่ายอุจจาระเป็นน้ำ รวม 73 ราย เข้ารับการรักษาที่สถานอนามัยตำบลวัดขวาง 48 ราย และโรงพยาบาลโพทะเล 25 ราย ผู้ป่วยกระจายอยู่ตามตำบลต่าง ๆ ของอำเภอโพทะเล จากการสอบสวนเบื้องต้น คาดว่าสาเหตุน่าจะมาจากอาหารที่ซื้อจากตลาดนัด ซึ่งได้เก็บตัวอย่างอาหารที่สงสัย ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดพิษณุโลกแล้ว อยู่ระหว่างรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ขณะนี้ไม่มีรายงานผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มขึ้น

3.2 จังหวัดนราธิวาส จากรายงานสอบสวนโรคเบื้องต้นแจ้งว่า วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 มีผู้ป่วยด้วยอาการปวดท้อง คลื่นไส้ และอาเจียนเป็นเศษอาหาร จำนวน 187 ราย เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นผู้ป่วยนอก 144 ราย ผู้ป่วยใน 43 ราย ผู้ป่วยเป็นนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่ง 186 ราย มารดาเด็ก 1 ราย (มารดาได้รับประทานอาหารที่เด็กนำกลับบ้านในมือเย็น) รายแรกเริ่มป่วยเวลา 14.00 น. รายสุดท้ายป่วยเวลา 20.30 น. อาหารที่สงสัย เป็นมื้อกลางวันโรงเรียนจัดให้ในโครงการอาหารกลางวันของวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 ซึ่งรับประทานเวลา 11.00 น. ประกอบด้วย ไข่ต้มครึ่งฟอง ราดด้วยน้ำซอสปรุงรสชนิดหนึ่ง ผู้ประกอบอาหารเป็นชาวบ้านใกล้โรงเรียนที่รับจ้างจัดโครงการอาหารกลางวันโดยคิดเป็นรายหัว ๆ ละ 3 บาท นำมาส่งที่โรงเรียนทุกวัน เวลา 10.00 - 10.45 น. น้ำดื่ม เป็นน้ำบ่อในโรงเรียนที่สูบจากบ่อ ไปพักไว้บนถังเก็บน้ำ และแจกจ่ายให้เด็กดื่มตามจุดต่าง ๆ ทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนราธิวาส ได้เก็บตัวอย่าง ไข่, ข้าว และน้ำ พร้อมทั้งทำ Rectal swab แม่ครัวผู้ปรุงอาหาร 4 คน และเก็บอาเจียนผู้ป่วย 1 ราย ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์สงขลา อยู่ระหว่างรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

4. โรคบิด (Dysentery)

ได้รับรายงานเบื้องต้นว่า พบการระบาดของโรคบิด เกิดขึ้นที่หมู่ 6 บ้านที่ชนะอ ตำบลแม่ะหลวง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ตั้งแต่วันที่ 11 - 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 พบผู้ป่วยด้วยอาการถ่ายอุจจาระเหลวเป็นมูกเลือด เข้ารับการรักษาที่สถานอนามัยอุมโละ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน (เนื่องจากอยู่ใกล้หมู่บ้านดังกล่าว) ประมาณ 80 ราย มีอาการรุนแรง 4 ราย ส่วนใหญ่เป็นเด็ก (ประมาณ 80 - 90 %) การรักษาให้ยา Cotrimoxazole ทุกรายอาการทุเลาเป็นปกติ ได้เก็บตัวอย่างอุจจาระผู้ป่วย 76 ราย ส่งตรวจเพาะเชื้อที่โรงพยาบาลท่าสองยาง ให้ผลเป็นลบทั้งหมด ขณะนี้อยู่ระหว่างรอผลการสอบสวนเพื่อหาสาเหตุของการระบาดครั้งนี้

5. โรคไข้เลือดออก (DHF)

ในสัปดาห์ที่ 8 ได้รับรายงานจาก 62 จังหวัด มีรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกรวม 237 ราย จังหวัดที่มีรายงานมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ นครปฐม 50 ราย, สงขลา 12 ราย, ราชบุรี 12 ราย, ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี จังหวัดละ 11 ราย ตามลำดับ รวมตั้งแต่ต้นปี 2546 (สัปดาห์ที่ 1 - 8) มีรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก สะสม 5,262 ราย เสียชีวิต 2 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 8.45 ต่อประชากรแสนคน และอัตราป่วยตายร้อยละ 0.04 จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด 10 ลำดับแรก คือจังหวัดยะลา อัตราป่วย 39.89 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาได้แก่ สมุทรสาคร อัตราป่วย 37.19 ต่อประชากรแสนคน, นครปฐม อัตราป่วย 31.19 ต่อประชากรแสนคน, กระบี่ อัตราป่วย 22.86 ต่อประชากรแสนคน, สงขลา อัตราป่วย 21.93 ต่อประชากรแสนคน, ปัตตานี

อัตราป่วย 21.35 ต่อประชากรแสนคน, กรุงเทพมหานคร อัตราป่วย 20.62 ต่อประชากรแสนคน, ประจวบคีรีขันธ์ อัตราป่วย 20.30 ต่อประชากรแสนคน, สุราษฎร์ธานี อัตราป่วย 19.61 ต่อประชากรแสนคน และ สมุทรปราการ อัตราป่วย 17.69 ต่อประชากรแสนคน

รายงานโดย นางอุบลรัตน์ นฤพนธ์จิรกุล และนางลัดดา ลิขิตยั้งวรา
กลุ่มเฝ้าระวังสอบสวนทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

ตารางที่ 1 จำนวนป่วยด้วยโรคที่เฝ้าระวังเร่งด่วนที่เข้ารับการรักษ โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ๆ .

สัปดาห์ที่ 8 พ.ศ. 2546 (วันที่ 16 – 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546)

ตารางที่ 2 จำนวนป่วยและตายด้วยโรคที่เฝ้าระวังเร่งด่วนที่เข้ารับการรักษารายจังหวัด, สัปดาห์ที่ 8 พ.ศ. 2546
(วันที่ 16 – 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546)